Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

Nr. Wilno, dnia 5 października 1932 r. 72.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.

--------oo§oo--------------

ŁOTWA. Kronika: 1. P r o j e k t o g r a n i c z e n i a s u b s y d j ó w d l a s z k ó ł m n i e j s z o ś c i n a r o d o w y c h. "Siegodnia" /275/: W dniu 4 b.m. na posiedzeniu Rady centrum demokratycznego wygłosił referat min.Oświaty Keninsz, podkreślając, że będzie wytrwale realizował swój program oświatowy. Po referacie wywiązana się dyskusja, w której m.in. wyrażono opinję w sprawie potrzeby poddania rewizji kwestji subsydjów dla szkół mniejszościowych.

"Siegodnia" dodaje od siebie, że wystąpienie min.Keninsza świadczy o zamiarze ograniczenia subsydjów dla szkolnictwa mniejszościowego.

2. Ż ą d a n i e w p r o w a d z e n i a m o n o p o l u n a m a s ł o i p r o d u k t y n a f t o w e. "Siegodnia" /275/: Na posiedzeniu Rady centrum demokratycznego zdecydowano żądać wprowadzenie monpolu na masło, gdyż wskutek konkurencji firm prywatnych, eksportujących masło w Łotwie, masło łotewskie sprzedaje się na rynkach światowych po cenach niższych, niż duńskie. Pozatem domagano się wprowadzenia monopolu na produkty naftowe: benzynę, naftę oczyszczoną i t.d.

3. W i z y t a s z e f a s z t a b u a r m j i l i t e w s k i e j w Ł o t w i e. "Siegodnia" /275/: W Iłukszcie wzniesiono ostatnio pomnik ku czci poległych 1919 r. w walkach z bolszewikami Litwinów. W związku z tem, przybył do Łotwy szef litewskiego sztabu generalnego generał Kubilunas. Złożył on wizytę łotewskiemu ministrowi Obrony Kraju generałowi Balodisowi.

4. N i e l e g a l n y p o w r ó t b. p o s ł a - k o m u n i s t y. "Siegodnia" /275/: Policja łotewska stwierdziła, że przebywa na Łotwie nielegalnie b.poseł komunistyczny na Sejm łotewski Mieżel, który w swoim czasie zbiegł do Rosji.

5. G a b i n e t S k u j e n i e k s a w u j ę c i u "S i e g o d n i a" "Siegodnia" /275/: 5 b.m. rozpoczęła się sesja sejmu. W związku z tem kontynuować się będzie na terenie sejmowym walka między dwiema największemi partjami: socjaldemokratami i związkiem włościańskim. Od wyników tej walki będzie zależała sytuacja gabinetu Skujenieksa. Być może gabinet potrafi, dzięki zdolności premjera Skujenieksa do lawirowania, wykręcić się i tym razem od upadku.

W każdym razie ma gabinet Skujenieksa do pokonania znaczne trudności, aniżeli dawniej. Stosunki w łonie koalicji znacznie się pogorszyły. Atmosfera się naprężyła.

6. Materjały do historji strzelców łotewskich. "Siegodnia" /274/: Specjalna komisja wyłoniona przez rząd sowiecki pracuje nad zbieraniem materjałów do historji strzelców łotewskich z związku z wypadkami 1918-20 r.

7. Nowe prezydjum partji socjaldemokratów. "Brihva Zeme" /222/: 30 września odbyło się posiedzenie centralnego partji komitetu S.D. W związku z tem w łonie prezydjum partji nastąpiło przegrupowanie. W skład prezydjum weszli Menders i Rudeviics /skrajna lewica S.D.

8. Eksport masła łotewskiego do Rosji. "Pehdeja Brihdi" /222/: 1 b.m. Łotewska firma eksportowa "Liva" wysłała do Moskwy 58 tonn masła. Jest to pierwszy transport masła łotewskiego do Rosji w r.b.

9. Tranzyt złota sowieckiego do Łotwy. "Pehdeja Brihdi" /222/: Od 15 stycznia 1931 r. do 26 września 1932 r. przewieziono przez Rygę 22 wagony złota sowieckiego, ogólnej wagi 152 tonny.

10. Bezrobocie na Łotwie. "Jaunakas Zinas" /220/: W dniu 15 września r.b. liczba bezrobotnych na Łotwie wynosiła 12.012 osób.

11. T-stwo kulturalnego zbliżenia Łotwy z narodowościami Rosji Sowieckiej. "Peh.Brih." /222/: 30 września odbyło się w Rydze walne zebranie członków T-stwa kulturalnego Zbliżenia Łotwy z narodowościami Rosji Sowieckiej.

12. Propozycja sojuszu polsko-łotewskiego przeciwko Rosji. "Peh.Brih." /222/: Organ partji osadników "Lauku Domas" zamieścił ostatnio artykuł wstępny, w którym radził Łotwie iść ręka w rękę z Polską przeciwko Rosji Sowieckiej. "Lauku Domas" cytuje ponadto urywki z artykułu "Latvisa", zawierającego ostre zarzuty pod adresem Litwy.

13. Posiedzenie komitetu łotewsko-estońsko-litewskiego. "Pehdeja Brihdi" /222/: 4 i 5 listopada odbędzie się w Rydze posiedzenie łotewsko-estońsko-litewskiego komitetu Ochrony dzieci i kobiet

14. Rezolucje kongresu T-stwa Polsko Łotewskiego Zbliżenia. Pierwszy kongres T-stwa Zbliżenia Polsko-Łotewskiego, który się odbył w Rydze 24 września r.b. przyjął rezolucję następującą:

Zjazd Przedstawicieli Towarzystw Łotewsko-Polskiego w Rydze i Polsko-Łotewskiego w Warszawie stwierdza wspólność dążeń do zacieśnienia wzajemnych stosunków gospodarczych, uznając że stosunki te mogłyby się opierać na przyjęciu przez obydwa państwa klauzuli bałtyckiej. Zjazd zaleca również uzgodnienia wysiłków eksporterów jednorodnych produktów obydwu państw na rynki trzecie. Zjazd zaleca następnie zwrócenie uwagi na wzajemne wyzyskanie tranzytu. Celem zrealizowania niniejszej rezolucji Zjazd postanawia zorganizować Komitet Łotewsko-Polski Zbliżenia Gospodarczego, którego skład ma być ustalony przez zarządy obydwu Towarzystw.

Celem utrzymania i umocnienia związków kulturalnych między Łotwą a Polską. Zjazd zaleca powołanie Komitetu złożonego z przedstawicieli starszego społeczeństwa Polski i Łotwy z udziałem przedstawicieli młodzieży akademickiej po jednemu z każdego kraju. Dalsze prace nad organizacją wymienionego Komitetu poleca się ze strony Polski prof.Handelsmanowi ze strony Łotwy zaś osobie wybranej przez Zarząd Towarzystwa Zbliżenia Łotewsko-Polskiego w Rydze. Celem realizacji wzajemnego zbliżenia obydwu narodów. Zjazd

---

uważa za rzecz wysoce pożyteczną wymianę studentów szkół wyższych obydwu zaprzyjaźnionych krajów. W szczególności Zjazd uważa za celowe stworzenie pomyślnych warunków studjów dla studentów-Łotyszów udających się na studja wyższe do Polski i Polaków przybywających w tymże celu do Łotwy. Zjazd prosi Towarzystwa Łotewsko-Polskiego Zbliżenia w Rydze i Polsko-Łotewskiego Zbliżenia w Warszawie o pomoc w realizowaniu niniejszej uchwały.

Zjazd Towarzystwa Polsko-Łotewskiego Zbliżenia, pragnąc aby wymiana duchowych i kulturalnych wartości nie została jedynie w sferze zamierzeń teoretycznych, lecz by istotne trudności wzajemnego zbliżenia zostały usunięte, wyraża nadzieję, że Towarzystwa Zbliżenia Polsko-Łotewskiego w Warszawie i Zbliżenia Łotewsko-Polskiego w Rydze wyjednają u czynników miarodajnych zniesienie zagranicznych paszportów i wiz oraz specjalnych zagranicznych taryf w korespondencji pocztowo-telegraficznej miedzy obu zaprzyjaźnionemi krajami.

ESTONJA. Kronika: 1. D o k o ł a p r z e s i l e n i a g a b i n e t o w e g o. "Siegodnia" /274/: 1-szego b.m. Gabinet Ministrów przyjął wszystkie projekty gospodarcze, przedłożone przez ministra Gospodarki Krajowej Cimermana. W związku z tem, min.S.Z. p.Pung, min. Spraw Wewn. p.Anderko i min.Obrony Kraju p.Kerem złożyli prośbę o dymisję. W ten sposób frakcja narodowo-centralna z koalicji ustąpiła i rząd nie rozporządza już większością głosów w Zgromadzeniu Narodowem. Dymisja Gabinetu zdaje się przeto nie ulegać wątpliwości. Jako kandydata na przyszłego premjera wymieniają obecnego prezydenta Banku Estońskiego Jaksona i b.naczelnika państwa Teemanta.

2. K o m i t e t w a l k i z r e d u k c j ą p ł a c. "Rev.Ztg." /225/: Do tego komitetu przyłączyli się już urzędnicy państwowi i komunalni, nauczyciele, pocztowcy i kolejarze. Na zebraniu postanowiono rozszerzyć działalność w innych miastach, jak również bojkotować te przedsiębiorstwa, które sympatyzują z ustawą obniżenia pensyj urzędniczych.

3. D o c h o d y p a ń s t w o w e w c i ą g u p i ę c i u m i e s i ę c y. "Päewaleht" /270/: Dochody państwowe w ciągu pięciu miesięcy r.b. /do 31 sierpnia/ wykazały sumę o 7,3 milj. koron mniejszą,/21%/niż w roku ubiegłym. Podatki bezpośrednie - 1,8 milj.kor.;inne - 9,5 milj.kor.; cła - 8,1 milj.kor. Monopol spirytus. - 4,3 milj.kor. przedsiębiorstwa państw. - 3 milj.kor.; koleje - 4,9 milj.kor.

4.E k s p o r t j a j w e w r z e ś n i u. "Päewaleht" /270/: Eksport jaj we wrześniu wzrósł o 30% w porównaniu z tym samym miesiącem r.ub. wywieziono 5,2 miljonów sztuk jaj za 3,6 milj. koron, a więc o 1,6 milj.koron więcej. Pierwsze miejsce zajmują Niemcy, następnie Anglja - 36.000 sztuk, Finlandja - 360 sztuk.

5. O s a d n i c t w o w E s t o n j i. "Rev.Ztg." /224/: Komisja osadnicza zdała sprawę ze swej działalności przed oddziałem finansów przy parlamencie. Do M-stwa Rolnictwa napływa ciągle wiele podań o udzielenie gruntów na cele osadnicze, są jednak wydatki, że utrzymujący ziemię nic nie uczynili dla zabudowania tej ziemi. Osuszono 1.800 ha trzęsawisk na cele osadnicze.

6. P o d a t e k d e w i z o w y a k u p i e c t w o. "Päewaleht" /221/: Sekcja średniego i wielkiego handlu przy Izbie Przymosłowo Handlowej rozpatrywała na swém posiedzeniu plenarnem sprawę podatku dewizowego i premij eksportowych. Zebranie stanęło na tem stanowisku, że ustawa ta przysporzyłaby coprawda nowych dochodów kasie państwowej i wstrzymałaby działalność czarnej giełdy, jednakże mogłaby zaszkodzić handlowi.

P r ó b y u k ł a d u h a n d l o w e g o z G r e c j ą. "Rev. Ztg." /221/: W najbliższych dniach przybędzie do Estonji generalny konsul estoński w Grecji, Papadatos, by przeprowadzić rokowania w sprawie handlu zamiennego z Grecją. Według tego planu handel ten ma wynosić 1 miljon koron rocznie. Wymiana towarów przedstawiałaby się następująco: Grecja - tytoń i inne towary, Estonja celulozę, fornirę, masło i jaja i t. d.